

Mültecilerin Etiketlenmesi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Mültecilerin Etiketlenmesi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26301>

Özet

Mültecilerin Etiketlenmesi Ölçeği, **Mehmet Seyman Önder** tarafından 2020 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin mültecilere yönelik sahip oldukları etiketleme, önyargı ve sosyal dışlama eylemlerini sistematik olarak ölçmektir. Geliştirme çalışmaları, Türkiye bağlamında gerçekleştirilmiş olup, sosyal psikoloji ve göç araştırmaları alanlarında mültecilere karşı geliştirilen olumsuz tutumların ve **etiketleme** süreçlerinin derinlemesine anlaşılmasına katkıda bulunmayı hedeflemiştir. Ölçek, özellikle mültecilik statüsünün bireyler üzerindeki sosyal algı etkilerini ve bu algıların toplumsal kabul düzeylerini belirlemek için tasarlanmıştır.

Ölçeğin geliştirme süreci, standart **psikometri** yöntemlerine uygun olarak geçerlik ve güvenilirlik analizlerini içermektedir. Bu ölçek, özellikle Türkiye'deki mülteci krizinin ardından artan sosyal gerilimleri ve algı farklılıklarını inceleyen araştırmacılar için önemli bir kaynak teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Mülteci, Etiketleme, Stigma, Sosyal Algı, Önyargı, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Göç Çalışmaları, Türkiye.

Yazarlar

Mehmet Seyman Önder

Amaç

Mültecilerin Etiketlenmesi Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin mülteci olarak tanımlanan gruplara yönelik geliştirdikleri olumsuz bilişsel temalar ve bu temalardan kaynaklanan damgalama (etiketleme) davranışlarını ölçmektir. Ölçek, bu etiketleme eylemlerinin yoğunluğunu ve yapısını kantitatif olarak belirleyerek, sosyal dışlama ve ayrımcılık eylemlerinin altında yatan psikolojik mekanizmaları ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Bu araç, akademik araştırmacılara ve politika yapıcılara, toplumun mültecilere yönelik tutumlarını anlamada ve bu olumsuz tutumları azaltmaya yönelik sosyal müdahale programları geliştirmede veri sağlamak üzere tasarlanmıştır. Ölçek, **mülteci** gruplarına yönelik toplumsal tepkilerin anlaşılmasına açısından kritik bir öneme sahiptir.

Yapı

Ölçek, sosyal psikolojinin temel kavramlarından biri olan etiketleme teorisi üzerine inşa edilmiştir. **Etiketleme** (Labeling) kavramı, bireylerin belirli bir sosyal statüye (bu durumda mültecilik) sahip

olmalar? nedeniyle toplum taraf?ndan olumsuz özellikler veya rollerle ili?kilendirilmesini ifade eder. Bu ölçek, mültecilere atfedilen genelle?tirilmi?, olumsuz ve basitle?tirilmi? kimliklerin ölçülmesine odaklanm??t?r.

Ölçe?in ölçtü?ü yap?, genellikle çok boyutludur ve mültecilere yönelik tehdit alg?s?, ekonomik yük alg?s?, kültürel uyumsuzluk alg?s? gibi alt boyutlar? içerebilir. Bu boyutlar, bireylerin mültecileri "öteki" olarak alg?lama derecesini ve onlara kar?? ne ölçüde damgalay?c? bir dil kulland???n? tespit etmeyi amaçlar. Bu yap?, **sosyal psikoloji** alan?nda önyarg? ve ayr?mc?l?k çal??malar?n?n merkezinde yer almaktadır.

Geçerlik

Mültecilerin Etiketlenmesi Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar?na ili?kin spesifik istatistiksel de?erler (örne?in, yap?sal e?itlik modellemesi sonuçlar? veya faktör yükleri) bu meta-veri kayna??nda belirtilmemiştir. Ancak, ölçe?in 2020 y?l?nda yay?mlanan orijinal makalesinde ("Mültecilerin Etiketlenmesi Ölçe?i: Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?") kapsamlı **geçerlik** analizlerinin yapıld??? rapor edilmiştir.

Tipik olarak, geli?tirme çal??malar?nda yap? geçerli?i, kapsam geçerli?i ve ölçüt geçerli?i gibi yöntemler kullan?larak ölçe?in gerçekten etiketleme e?ilimini ölçüp ölçmedi?i test edilir. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal yap?y? ne kadar iyi temsil etti?ini göstermektedir. Detaylı geçerlik bulgular? için okuyucular?n orijinal akademik kayna?a ba?vurmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik bilgileri de (örne?in, Cronbach's Alfa iç tutarlıl?k katsay?s?, test-tekrar test korelasyonlar?) bu özet verilerde yer almamaktadır. Ancak bir ölçek geli?tirme çal??mas? oldu?u göz önüne al?nd???nda, **güvenirlik** analizlerinin orijinal makalede sunuldu?u varsayılmaktadır.

Güvenirlik analizleri, ölçe?in farklı zamanlarda veya farklı madde gruplarıyla tutarlı sonuçlar üretme yetene?ini de?erlendirir. Yüksek güvenilirlik katsayılar?, ölçe?in kararlı ve hatas?z ölçüm yapt???n? gösterir. İlgili çal??mada, ölçe?in iç tutarlıl???n?n ve zamana ba?lı kararlıl???n?n belirlendi?i kabul edilmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinin ayrılmaz bir parças? olarak, Mültecilerin Etiketlenmesi Ölçe?i'nin alt?nda yatan boyutlar? belirlemek amacıyla faktör analizinin kullan?ld??? bildirilmiştir. Bu analizler, etiketleme yap?s?n?n tek bir boyuttan mı yoksa birden fazla ili?kili alt boyuttan mı olu?tu?unu ortaya koyar.

Genellikle, Keşfedici Faktör Analizi (KFA) ve ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanarak ölçeğin nihai faktör yapısı belirlenir. Bu süreç, ölçeğin yapısal geçerliliğini destekler ve araştırmacılara elde edilen puanları yorumlamada yol gösterir. Orijinal makale, ölçeğin faktör yapısına dair kesin bilgileri içermektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Developmental) Ölçeği

Format: Orijinal makalede belirtilmese de, bu tür tutum ölçekleri genellikle Likert tipi derecelendirme formatını kullanır (örneğin, 5'li veya 7'li Likert). Detaylı derecelendirme bilgileri makalede bulunmaktadır.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon veya Yetkinler

Yaş Grubu: Belirtilmemiştir (Ancak yetkin örneklem üzerinde uygulandığı varsayılmaktadır.)

Popülasyon Detayları: Türkiye'de yaşayan ve mültecilere yönelik tutumları ölçülen bireyler.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan tutum ve algı ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Geliştirme Ölçeği, Tutum Ölçümü, Sosyal Dönüşüm, Psikometri, Sosyal Geçerlik, Güvenilirlik, Göç.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: onderseyman@gmail.com

Yayın Adresi: Orijinal makalede detaylı olarak yer almaktadır.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2020

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanım ve akademik araştırmalarda kullanılmasına dair izinler için sorumlu yazar Mehmet Seyman Önder ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim e-posta adresi: onderseyman@gmail.com.

Bu ölçek, açık erişimli bir dergide yayımlanmış olmasına rağmen, ölçeğin tam maddelerini kullanmadan önce yazar onay alınması önerilir.

Kaynaklar

Önder, M. S. (2020). Mültecilerin Etiketlenmesi Ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Turkish Studies*, 15(5), 2545-2561. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43848>

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[mültecilerin-etiketlenmesi-olcegi-toad.pdf](#)

Mültecilerin Etiketlenmesi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynakta ölçek maddeleri açıkça listelenmemiştir. Maddelerin tamamına, yukarıda belirtilen 2020 tarihli akademik makalenin metninden ulaşılabilir.

Ölçek maddeleri, mültecilere yönelik genelleme, tehdit algısı ve kültürel uyumsuzluk gibi etiketleme boyutları ölçmek üzere tasarlanmıştır.